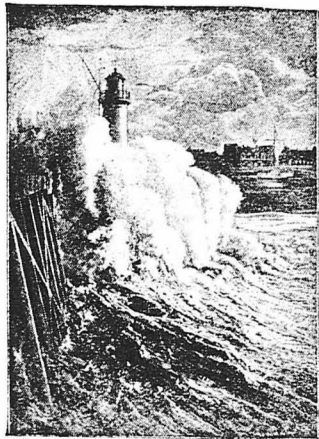

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η ΟΡΓΗ ΤΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

Η ΠΡΟΒΛΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΙΝΣΗΣ ΚΑΤΑ ΜΙΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

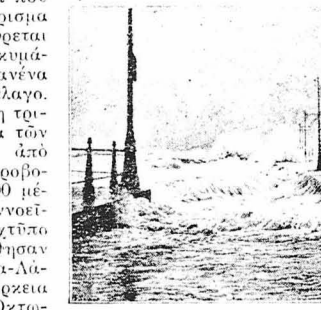
Πρέπει να έχει παρενοχληθεί κανείς σε χαμηλά αξιοσημείωτη θύελλα, σε κάποια άγρια ακτή, για να αντιληφθεί πόσο μεγάλη είναι η καταστροφική δύναμη των κυμάτων, όταν μάλιστα τα ένισχύει και η λύσσα του μαινομένου λαίλαπος. Με δυσκολία πιστεύει τότε κανείς σε αυτό που βλέπει. Και στους πιο σίγουρους, στους πιο ασφαλισμένους κολλήσους, το κύμα ξεγίνεται και σπάει σαν μια καταχθονία δύναμη να το συνταράξει αδιάκοπα. Η άγχιροβηλημένης βάρους, των οποίων έχουν διπλασιάσει και τριπλασιάσει τα σκουριά χτυπιούνται ή μια άπνοια στην άλλη μ' ένα πένθιμο χροτό. Άζοις κανείς τα σανίδα τους να τρίξουν και τα σκουριά τους να στενάξουν. Πολλές φορές σπάει κανείς σανίδα και τότε βλέπετε τη βάρσα να ταλαντεύεται μια στιγμή, να γεμίζει νερό και σε λίγο να εξαφανίζεται βουλιάζοντας μέσα στη μανιασμένη θάλασσα. Άλλες φορές πάλι το σκουριό που τις συγκρατεί από το πολύ τεράστιο κορβεται και τότε ή βάρσα παρασύρεται σαν καρυδότσουφλο, έρμαιο των κυμάτων, προορισμένο να συντριβή σε κανένα βράχο ή να βουλιάξει ανοιχτά, στο πέλαγο.

Στο Πενμήρ, κατά την περίφημη τρικυμία από το 1896, τόσο ήταν ή μανία των κυμάτων, ώστε πολλά ψαροκάραβα από την ακτή που βρισκότουσαν άγχιροβηλημένα τα πήρε και τα πέταξε 600 μέτρα μακριά μες στα χωράφια! Έννοείται ότι ύστερα από τον τρομερό χτύπο που έφταναν πέφτοντας, μετεβλήθησαν όλα σε συντρίμματα. Στη Σαβάννα-Λά-Μαρ των Αντιλλών, κατά τη διάρκεια του ιστορικού λαίλαπος της 10 Οκτωβρίου 1780 ο οποίος προξένησε τόσο τρομερές καταστροφές σε όλη αυτή την περιοχή του Ατλαντικού, όχι μονάχα μικρά καράβια, αλλά και μεγάλα πλοία πετάχτηκαν από τη θάλασσα στη στεριά... Μά και στον περσιό κοκλώνω της Φλορίδος, άτιπλοια μεγάλα που ήταν άγχιροβηλημένα στην παραλία, πετάχτηκαν άξαφνα από τη μανία των στοιχείων της φύσεως, σε άρκετη απόσταση στα περίχωρα.

Τις καταστροφές αυτές τις παρακολουθούν πολλές φορές οι ιδιοκτήται, οι πλοίαρχοι και τα πληρώματα των πλοίων, άνικανοί να κάνουν το παραμικρό για να τις προλάβουν ή να τις έμποδίσουν. Ένας αυτόπτης μάρτυς της τρικυμίας του Πενμήρ το 1896 διηγείται ότι έλθε στην ακτή, κοντά σε ένα άπ' τα πλοία που είχε συντριβή ή θύελλα, την οικογένεια του πλοιοκτήτου γονατισμένη μέσα στη λάσπη με τα χέρια σφιγμένα, σε μια στάση έγκατερήσεως και καταπλήξεως. Τα μαλλιά της μητέρας και των παιδιών είχαν κολλήσει στο πρόσωπό τους από τα δάκρυα τους. Μονάχος, ο πατέρας είχε μείνει όρθιος και δεν έκλαιγε διόλου, μά ή λύσσα της άπελπισίας του έκανε τα χείλη του να τρέμουν και μες στο βλέμμα που έρχοιζε προς τα συντρίμματα του καραβιού του ζωγραφίζοταν ή πιο παρόραση ή άπ όγνωσης. Πολλές φορές αυτοί οι

Ά μεγάλες τρικυμίες. Τά προφυλακτικά μέσα των ανθρώπων. Καράβια που έκαφενδονίζονται μες στα χωράφια. Μιά τραγική οικογένεια. Έ ήρωϊσμες και ή τραγικές θάνατος ενός πλοίαρχου. Μάλοϊ, προβλήτες και κυματοθραύσταϊ. Μιά τρομαχτική τρικυμία στο Χερβούργο. Έ σπου ένα ανθρώπινο έργο ένικησε τη μανία των κυμάτων. Έ καταστροφή της Βουλόνης. Έ πλημμύρα του Πενμήρ. Τρείς έβδομαδες άγωνίας. Μιά ήσος που παρή έλιγο να καταπεντισθή. Κυκλώνες και λαίλαπες. Οι φρεσφύλακες, κλπ. κλπ.

Άνθρωποι οι όποϊοι περιφορούν κι' αυτόν τον άπειρό βλεπόντας να ζάνεται το μοναδικό μέσο με το όποϊο κερδίζουν το ψομί τους, προτιμούν να πνιγούν και αυτοί μαζί με τις βάρκες τους παρά να τις άποχοριστούν. Σχετικώς στο Πόρτ-Μπλαν της Μάγχης διηγούνται τον τραγικό θάνατο ενός καπετάνιου, ή όποϊος γίνηκε υπό τις άκόλουθες συνθήκες: Το πλοίο του βρισκόταν στην προκιμαία, έτοιμο να φύγει για το Χερβούργο όπου έπρεπε να παραδώση το φορτίο του. Περιέμενε να γαληνέη λίγο για να ξεκινήση, όταν έξαφνα ή τρικυμία άγρίοιρε πιο πολύ και, σπάζοντας του τα σκουριά, το παρέδωσε στη διάκριση των κυμάτων. Άπό το παράθυρο του σπιτιού του, ή πλοίαρχος έβλεπε τη συνέβη. Όρμησε προς το λιμάνι για να δώση όδηγίες στους δύο ναύτες ή όποϊοι βρισκότουσαν μέσα στο πλοίο. Μά αυτοί, βλέποντας την έπιχειρημένη καταστροφή, έπεσαν στη θάλασσα και κολλυμπώντας προσπαθούσαν να γτάσουν στη στεριά. Τότε ή πλοίαρχος έλαβε μια τέλλη και ήρωϊκή άπόφαση: χωρίς να γάνη καιρό, ένω οι δύο ναύτες του κολλυμπούσαν προς τη στεριά, έπεσε κι' αυτός στη θάλασσα κι' άρχισε να κολλυμπάη διευθυνόμενος προς το καράβι του. Καθώς προνούσε μπρός άπ' τους ναύτες, τον άκούσαν να τους φωνάζη: «Άτιμοι! Θα μου τό πληρώσετε!» Άυτό ήταν τα τελευταία του λόγια. Έτέλος κατόρθωσε να γτάση στο καράβι του. Κόσμος μαζεμένος στην παραλία παρακολούθησε τον άγωνα του. Τη στιγμή όμοσ που έκανε να γαντζωθή από ένα σκουριό, ένα κύμα τον άρπασε και τον έπαιξε με τέτοια δύναμη και τον χτύπησε άπάνω στο σκάφος, ώστε, τον άρπασε νεκρό! Συγχρόνος το πλοίο παρασυρόμενο διαρκώς από τα κύματα, πήγε και χτύπησε σε έναν βράχο, όπου και βοιλιάζε.

ΜΙΑ ΠΑΡΑΜΥΡΣΙΜΕΝΗ ΠΟΛΙΣ Η παραλία της Βουλόνης κατά την τρομερή τρικυμία του 1903.

την τρικυμία του Δεκεμβρίου του 1902, ή προβλήτη Σαιν Μπέρ του Μπουλον-σού-Μέρ έπείστη ένα τεράστιο όχημα σε να την έλξη χτυπήση κανείς μ' έναν τεράστιο λούστο. Τα κύματα όρμησαν τότε από κει, παρασύροντας κι' έκαφενδονίζοντας κατά χιλιάδες τις πέτρες. Θα νόμιζε κανείς πως κάποιο ήρωϊσμο έιχε έκραγή! Έ καταστροφή μέσα στο λιμάνι ήταν άφάνταστη. Τρείς μήνες όλόκληρο χρειάστηκαν κατόπιν για να έπανορθωθή όποσδήποτε ή καταστροφή την όποια έπροξένησαν τα κύματα μέσα σε μια στιγμή...

ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

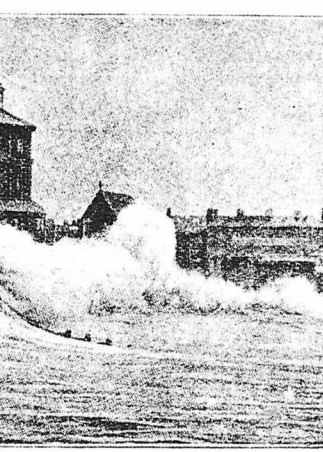
Έτσι, είναι πολλές φορές ή δύναμη της τρικυμίας ώστε τα κύματα καθώς συντριβονται στις παραλίες φτάνουν σε ύψος υπερβαίνον το ύψος σπιτιών με πέντε πατώματα. Φαντασθήτε τι προφυλακτικά έργα άπαιτούνται: πλέον για την προφύλαξη των λιμένων!

Άνθρωποι οι όποϊοι περιφορούν κι' αυτόν τον άπειρό βλεπόντας να ζάνεται το μοναδικό μέσο με το όποϊο κερδίζουν το ψομί τους, προτιμούν να πνιγούν και αυτοί μαζί με τις βάρκες τους παρά να τις άποχοριστούν. Σχετικώς στο Πόρτ-Μπλαν της Μάγχης διηγούνται τον τραγικό θάνατο ενός καπετάνιου, ή όποϊος γίνηκε υπό τις άκόλουθες συνθήκες: Το πλοίο του βρισκόταν στην προκιμαία, έτοιμο να φύγει για το Χερβούργο όπου έπρεπε να παραδώση το φορτίο του. Περιέμενε να γαληνέη λίγο για να ξεκινήση, όταν έξαφνα ή τρικυμία άγρίοιρε πιο πολύ και, σπάζοντας του τα σκουριά, το παρέδωσε στη διάκριση των κυμάτων. Άπό το παράθυρο του σπιτιού του, ή πλοίαρχος έβλεπε τη συνέβη. Όρμησε προς το λιμάνι για να δώση όδηγίες στους δύο ναύτες ή όποϊοι βρισκότουσαν μέσα στο πλοίο. Μά αυτοί, βλέποντας την έπιχειρημένη καταστροφή, έπεσαν στη θάλασσα και κολλυμπώντας προσπαθούσαν να γτάσουν στη στεριά. Τότε ή πλοίαρχος έλαβε μια τέλλη και ήρωϊκή άπόφαση: χωρίς να γάνη καιρό, ένω οι δύο ναύτες του κολλυμπούσαν προς τη στεριά, έπεσε κι' αυτός στη θάλασσα κι' άρχισε να κολλυμπάη διευθυνόμενος προς το καράβι του. Καθώς προνούσε μπρός άπ' τους ναύτες, τον άκούσαν να τους φωνάζη: «Άτιμοι! Θα μου τό πληρώσετε!» Άυτό ήταν τα τελευταία του λόγια. Έτέλος κατόρθωσε να γτάση στο καράβι του. Κόσμος μαζεμένος στην παραλία παρακολούθησε τον άγωνα του. Τη στιγμή όμοσ που έκανε να γαντζωθή από ένα σκουριό, ένα κύμα τον άρπασε και τον έπαιξε με τέτοια δύναμη και τον χτύπησε άπάνω στο σκάφος, ώστε, τον άρπασε νεκρό! Συγχρόνος το πλοίο παρασυρόμενο διαρκώς από τα κύματα, πήγε και χτύπησε σε έναν βράχο, όπου και βοιλιάζε.

ΜΙΑ ΠΑΡΑΜΥΡΣΙΜΕΝΗ ΠΟΛΙΣ Η παραλία της Βουλόνης κατά την τρομερή τρικυμία του 1903.

την τρικυμία του Δεκεμβρίου του 1902, ή προβλήτη Σαιν Μπέρ του Μπουλον-σού-Μέρ έπείστη ένα τεράστιο όχημα σε να την έλξη χτυπήση κανείς μ' έναν τεράστιο λούστο. Τα κύματα όρμησαν τότε από κει, παρασύροντας κι' έκαφενδονίζοντας κατά χιλιάδες τις πέτρες. Θα νόμιζε κανείς πως κάποιο ήρωϊσμο έιχε έκραγή! Έ καταστροφή μέσα στο λιμάνι ήταν άφάνταστη. Τρείς μήνες όλόκληρο χρειάστηκαν κατόπιν για να έπανορθωθή όποσδήποτε ή καταστροφή την όποια έπροξένησαν τα κύματα μέσα σε μια στιγμή...

ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Έτσι, είναι πολλές φορές ή δύναμη της τρικυμίας ώστε τα κύματα καθώς συντριβονται στις παραλίες φτάνουν σε ύψος υπερβαίνον το ύψος σπιτιών με πέντε πατώματα. Φαντασθήτε τι προφυλακτικά έργα άπαιτούνται: πλέον για την προφύλαξη των λιμένων!

Άνθρωποι οι όποϊοι περιφορούν κι' αυτόν τον άπειρό βλεπόντας να ζάνεται το μοναδικό μέσο με το όποϊο κερδίζουν το ψομί τους, προτιμούν να πνιγούν και αυτοί μαζί με τις βάρκες τους παρά να τις άποχοριστούν. Σχετικώς στο Πόρτ-Μπλαν της Μάγχης διηγούνται τον τραγικό θάνατο ενός καπετάνιου, ή όποϊος γίνηκε υπό τις άκόλουθες συνθήκες: Το πλοίο του βρισκόταν στην προκιμαία, έτοιμο να φύγει για το Χερβούργο όπου έπρεπε να παραδώση το φορτίο του. Περιέμενε να γαληνέη λίγο για να ξεκινήση, όταν έξαφνα ή τρικυμία άγρίοιρε πιο πολύ και, σπάζοντας του τα σκουριά, το παρέδωσε στη διάκριση των κυμάτων. Άπό το παράθυρο του σπιτιού του, ή πλοίαρχος έβλεπε τη συνέβη. Όρμησε προς το λιμάνι για να δώση όδηγίες στους δύο ναύτες ή όποϊοι βρισκότουσαν μέσα στο πλοίο. Μά αυτοί, βλέποντας την έπιχειρημένη καταστροφή, έπεσαν στη θάλασσα και κολλυμπώντας προσπαθούσαν να γτάσουν στη στεριά. Τότε ή πλοίαρχος έλαβε μια τέλλη και ήρωϊκή άπόφαση: χωρίς να γάνη καιρό, ένω οι δύο ναύτες του κολλυμπούσαν προς τη στεριά, έπεσε κι' αυτός στη θάλασσα κι' άρχισε να κολλυμπάη διευθυνόμενος προς το καράβι του. Καθώς προνούσε μπρός άπ' τους ναύτες, τον άκούσαν να τους φωνάζη: «Άτιμοι! Θα μου τό πληρώσετε!» Άυτό ήταν τα τελευταία του λόγια. Έτέλος κατόρθωσε να γτάση στο καράβι του. Κόσμος μαζεμένος στην παραλία παρακολούθησε τον άγωνα του. Τη στιγμή όμοσ που έκανε να γαντζωθή από ένα σκουριό, ένα κύμα τον άρπασε και τον έπαιξε με τέτοια δύναμη και τον χτύπησε άπάνω στο σκάφος, ώστε, τον άρπασε νεκρό! Συγχρόνος το πλοίο παρασυρόμενο διαρκώς από τα κύματα, πήγε και χτύπησε σε έναν βράχο, όπου και βοιλιάζε.

Άνθρωποι οι όποϊοι περιφορούν κι' αυτόν τον άπειρό βλεπόντας να ζάνεται το μοναδικό μέσο με το όποϊο κερδίζουν το ψομί τους, προτιμούν να πνιγούν και αυτοί μαζί με τις βάρκες τους παρά να τις άποχοριστούν. Σχετικώς στο Πόρτ-Μπλαν της Μάγχης διηγούνται τον τραγικό θάνατο ενός καπετάνιου, ή όποϊος γίνηκε υπό τις άκόλουθες συνθήκες: Το πλοίο του βρισκόταν στην προκιμαία, έτοιμο να φύγει για το Χερβούργο όπου έπρεπε να παραδώση το φορτίο του. Περιέμενε να γαληνέη λίγο για να ξεκινήση, όταν έξαφνα ή τρικυμία άγρίοιρε πιο πολύ και, σπάζοντας του τα σκουριά, το παρέδωσε στη διάκριση των κυμάτων. Άπό το παράθυρο του σπιτιού του, ή πλοίαρχος έβλεπε τη συνέβη. Όρμησε προς το λιμάνι για να δώση όδηγίες στους δύο ναύτες ή όποϊοι βρισκότουσαν μέσα στο πλοίο. Μά αυτοί, βλέποντας την έπιχειρημένη καταστροφή, έπεσαν στη θάλασσα και κολλυμπώντας προσπαθούσαν να γτάσουν στη στεριά. Τότε ή πλοίαρχος έλαβε μια τέλλη και ήρωϊκή άπόφαση: χωρίς να γάνη καιρό, ένω οι δύο ναύτες του κολλυμπούσαν προς τη στεριά, έπεσε κι' αυτός στη θάλασσα κι' άρχισε να κολλυμπάη διευθυνόμενος προς το καράβι του. Καθώς προνούσε μπρός άπ' τους ναύτες, τον άκούσαν να τους φωνάζη: «Άτιμοι! Θα μου τό πληρώσετε!» Άυτό ήταν τα τελευταία του λόγια. Έτέλος κατόρθωσε να γτάση στο καράβι του. Κόσμος μαζεμένος στην παραλία παρακολούθησε τον άγωνα του. Τη στιγμή όμοσ που έκανε να γαντζωθή από ένα σκουριό, ένα κύμα τον άρπασε και τον έπαιξε με τέτοια δύναμη και τον χτύπησε άπάνω στο σκάφος, ώστε, τον άρπασε νεκρό! Συγχρόνος το πλοίο παρασυρόμενο διαρκώς από τα κύματα, πήγε και χτύπησε σε έναν βράχο, όπου και βοιλιάζε.

παληγκτική: καθώς χτυποῦσαν στὴν προβλήτα ἠρπάζοντοσαν κατόπι σὲ ὕψος 60 καὶ 80 μέτρων! Ὅταν δὲ ξανάφευγαν καίτοι σφόδρα κενὴ γύρω τους μὴ ἔγρη σζόνη τόσο πυκνὴ ὥστε δὲ μπορούσαν κανεὶς νὰ ξεχωρίσῃ τίποτε γύρω του, οὔτε τὴν πόλη, οὔτε τὸ λιμάνι, οὔτε τίποτε ἄλλο.

Ἄν ἡ προβλὴς τοῦ Χερσοῦργου, τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ὑπέκλυτε στὴ λίσσα τῶν κημάτων κατὰ τὴν τρικυρία ἐκείνη, κανεὶς δὲ θὰ μπορούσε νὰ ὑπολογίσῃ τις τρομερὲς καταστροφές οἱ ὁποῖες θὰ ἐπακολούθοῦσαν. Ὡστόσο καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς τρικυμίας τὰ πολεμικὰ πλοῖα βρισκόντοσαν μὲς' στὸ λιμάνι, ἦσαν ἔτοιμα, ἂν συνέβαινε τίποτε ν' ἀνοιχτοῦν στὸ πέλαγος γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴ βεβαία καταστροφή. Μὰ ἡ προβλὴς ἐνίστασε θριαμβευτικὰ σ' αὐτὴ τὴ δοκιμασία, τὴ μεγαλύτερα πού ἔχει ὑποστεί ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς. Ὅταν τὴν ἐπισκέφθησαν τὴν ἄλλη μέρα, εἶδαν ὅτι οἱ ἀβρῆεις ἦσαν ἐλάχιστες: τὰ κίματα μόλις κατόρθωσαν νὰ τῆς προσεγγίσουν μὴ ἀσημαντὴ φθερὰ.

Αυστηρὸς ὁμοῦς ὅλα τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι κατασκεύαζαν ἐναντίον τῆς μανίας τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τὴν ἀντοχὴ τῆς προβλῆτος τοῦ Χερσοῦργου. Καὶ μόλις αὐτὰ ὑποστοῦν τὴν παραμικρὴ βλάβη ὅλη ἡ παραλιακὴ ζωὴ τὴν ὁποία προστατεύουν ἐκτίθεται ἀμέσως στὴ διάκριση τῶν κυμάτων! Στὴ Βουλὼνη, κατὰ τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1903, ἡ θάλασσα ξεχύθηκε στὴ προκυμαία καὶ ἔφτασε ὡς τὰ σπῆτια τοῦ δρόμου πού πάει στὸ Βιμερέ, ἀνασήκωσε τις πέτρες τῶν πεδωρομῶν, βούλιαξε τις πόρτες τῶν σπιτιῶν, πλημμύρισε τὰ ὑπόγεια καὶ περιέφερε διὰ μέσον τῶν δρόμων τῆς πόλεως συντοίματα πλοίων καὶ καλυβιδῶν. Στὸ Πενμάρς κατὰ τὸ 1896 ἔγιναν ἀκόμη χειρότερα. Ὅλο τὸ παραλιακὸ τμήμα τῆς πολιτείας κατακλύσθη ἀπὸ τὰ νερά. Ὁ πληθυσμὸς, ὁ ὁποῖος εἶχε καταφύγει μὲς' στις ἐκκλησίες, νομίξε πὼς εἶχε φτάσει ἡ Δευτέρα Παρουσία καὶ προσήνυχετο περίφορος. Πέντε βδομάδες πέρασαν καὶ τὰ νερά δὲν εἶχαν ἀποσυρθεῖ ἀκόμη. Ὅταν τέλος ἀποσύρθησαν, ἡ γῆ τὴν ὁποία εἶχαν πλημμυρίσει εἶχε πάει γυρῶμα τέφρας ἀπ' τὰ ὄρεϊδια τῆς θαλάσσης καὶ καθὲ βλάστησις εἶχε καίει! Τόσα βαθεῖα εἶχε ποιοτεῖ ἀπὸ ἄλατι ἡ γῆ, ὥστε χρειαζόταν νὰ περάσουν τρία χρόνια γιὰ νὰ βλαστήσῃ πάλι!

Κατὰ τὸν ἴδιο χειμῶνα τὸ νησί τοῦ Σαιν, τὸ μαζονεμένο αὐτὸ κομμάτι τῆς Γαλλίας πού βρισκεται μὲς' στὸν Ἀτλαντικὸ, λίγο ἔλειπε νὰ καταποντισθῇ ὁλόκληρο μαζί με τὴ μικρὴ κοινότητα, με τὸ φάρο καὶ με τοὺς λίγους θαλασσινοὺς πού τὸ κατοικοῦν. Ἐπὶ 17 ἡμέρες καὶ 17 νύχτες, ἀπὸ τις 3 ὡς τις 20 Δεκεμβρίου, τὸ νησί αὐτὸ ἐδοκίμασε ὅλο τὸν τρόμο τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τὸ τηλεγραφικὸ καλώδιο τοῦ τὸ συνέδεε με τὸν ἄλλο κόσμον κόπηκε. Μόλις εἶχαν προλάβει οἱ κάτοικοι τῆς νήσου νὰ εἰδοποιήσουν στὸ Κεμπέρ ποῖον κίνδυνο διέτρεχαν ἂν αἱ προβλῆτες πού τὴν ἐπροστάτειαν συνειρβόντο. Ἐκτός ἀπ' αὐτὸ τὸ τηλεγράφημα, ὡς τὸ τέλος τῆς καταγίδος καμμιὰ ἄλλη εἰδησις δὲν ἐστάλη γιὰ τὸ τρομακτικὸ δρᾶμα πού παιζόταν ἐκεῖ. Καὶ νὰ ἤθελαν νὰ λάβουν κάποια βοήθεια, ἦταν ἀδύνατο, γιατί τὸ νησί αὐτὸ καὶ με γαλανὴ ἀκόμη θάλασσα εἶνε δυσκολοπροσέγγιστο. Ἐπὶ τρεῖς βδομάδες ἡ προσοχὴ τῆς Γαλλίας ὁλοκληρῶν ἦταν στραμμένη πρὸς αὐτὸ τὸ νησί. Ὅταν κατέστητε πειὰ δυνατόν ν' ἀποκατασταθοῦν οἱ συγκοινωνίες, οἱ πρώτοι πού ἔφτασαν στὸ Σαιν ἔαφνιάστησαν βλέποντας τὰ σπῆτια τοῦ ἀκόμη ὄρθια καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ζωντανούς. Μὰ σὲ ποιά κατάσταση βρισκόντοσαν τὰ σπῆτια καὶ οἱ ἄνθρωποι! Τὰ κίματα εἶχαν παρασφίρει στέγες, πόρτες καὶ παράθυρα καὶ εἶχαν κατακλύσει τὰ σπῆτια καὶ τις ἀποθήκες. Τὰ κοντινότερα στὴν ἀκτὴ σπῆτια εἶχαν μισοθαφτεῖ μὲσα στοὺς ὄγκους τῆς ἄμμου πού εἶχε σωριάσει ἐκεῖ ἡ

θάλασσα. Ὁλόκληρη ἡ νήσος γαινόταν σὰ μιὰ τερρατρία νεκρόπολις ἡ ὁποία εἶπε ἀλόγως ὁλόκληρους βρισκόταν μὲσα στὰ νερά. Ἴχνος βλαστήσεως δὲν ἔβλεπε πονθενά. Μὰ κ' οἱ κάτοικοι παρουσίαζαν θέαμα τρισάθλιο. Ἐπὶ ἡμέρες δὲν εἶχαν φορεῖ νὰ γάνει κ' οὔτε μπορούσαν ν' ἀναφούν φωτιὰ γιὰ νὰ ζεσταθοῦν. Ὅλες τὸς οἱ προμήθειες εἶχαν ἐξαντληθεῖ καὶ εἶχαν παρασυρθεῖ ἀπὸ τὴν θάλασσα.

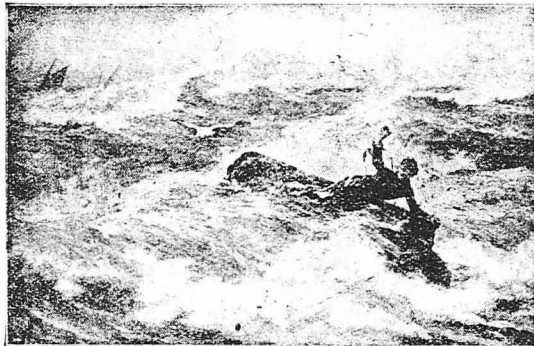
Προσθέστε σ' αὐτὰ καὶ τὴν ἀγωνία τοὺς! Ἐπὶ ἡμέρες ὁλόκληρες τὰ κίματα περιέζωναν τὸ νησί σχηματίζοντας ἕνα ἄγρο τοῖχο ὕψους 15 μέτρων. Τὸ μούγκρισμά τοὺς ἦταν τέτοιο ὥστε οἱ κάτοικοι δὲν μπορούσαν νὰ κοιβεντιάσουν. Τὰ στοιχεῖα φαινότο διαβολικά.

Κατόπιν αὐτῆς τῆς καταστροφῆς τόση ἦταν ἡ συγκίνηση τῆς Κοινῆς Γνώμης στὴ Γαλλία ὥστε ἤρξατο νὰ γίνεται λόγος περὶ ἐκκενώσεως τοῦ νησιοῦ. Μὰ οἱ κάτοικοι τοῦ οὔτε ν' ἀκούοσαν θέλησαν ἕνα τέτοιο πράγμα.

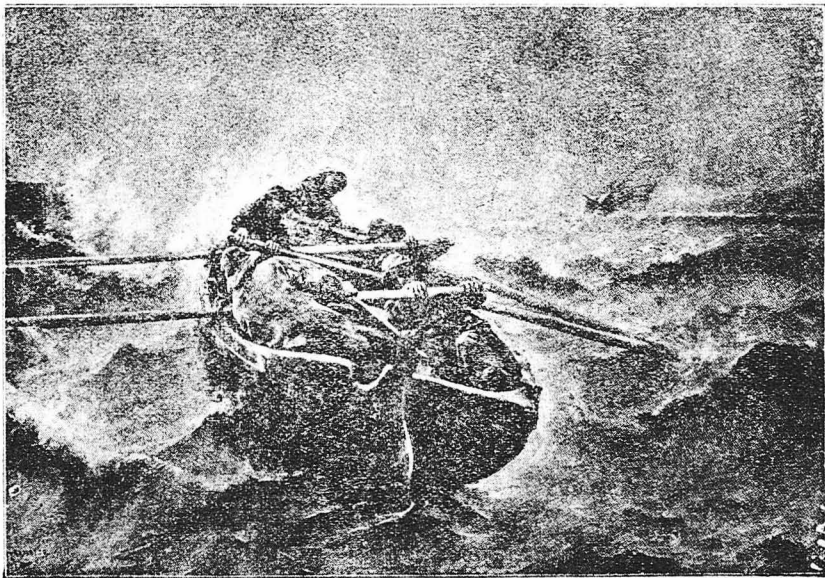
— Ἄν εἶνε γραφτὸ, εἶπαν νὰ ζωῆ τὸ νησί μας, θὰ ζωοῦμε κ' ἐμεῖς μαζί του, μὰ εἶνε ἀδύνατο νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴ γῆ ὅπου ἀναπαύονται οἱ πατέρες μας!... Αὐτὸ δὲ θὰ γίνῃ ποτε...

Ἦτοτε ἀπ' ὅλ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς, σὲ ὄρες τρικυμίας, τὴ θέση τῶν φάρων οἱ ὁποῖοι βρισκόνται στ' ἀνοικτὸ πέλαγος, δίνοντας με τὸ φῶς τοὺς τῆς ἐλλάδα καὶ τὸ θάρρος στὰ πλοῖα πού ταξιδεύουν. Τὰ κίματα καὶ ὁ ἄνεμος συναγωνίζονται πῶς νὰ σφίξῃ τὸ φῶς τοῦ. Ἡ θάλασσα χτυποῦντας ἀπάνω του τὸν κάνει νὰ τρέμῃ ὁλόκληρος ἀπὸ τὴ βία τοῦ. Πολλὲς φορές μάλιστα οἱ πόρτες τοῦ ὑποκαίτοσαν στὴ βία τῶν κυμάτων καὶ τότε τὸ νερὸ χμῆσει μὲσα καταστρέφοντας τὰ πάντα καὶ σκοτεινώντας τοὺς ἄβυσσους. Οἱ τραγωδίες αὐτῆς δὲν εἶνε σπάνιες. Στὴ Βουλὼνη, τὸ 1902, οἱ φάροιες τοῦ φάρου τῆς Δυτικῆς Προβλῆτος, πέρασαν μιὰ ὁλόκληρη νύχτα ἀγονιζόμενοι ἐναντίον τοῦ θανάτου. Τὰ νερά εἶχαν εἰσχωρήσει μὲσα καὶ εἶχαν παρασφίρει σζόλες καὶ πατώματα. Αὐτοὶ εἶχαν καταφύγει στὸ ψηλότερο σημεῖο τοῦ φάρου περιμένοντας ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ τὸ μοιροσάτο. Ἐδυνχὸς πού κατὰ τὰ ἡμερομῆματα ζάλασε κάποιος ἡ τρικυμία καὶ μπόρεσαν νὰ τοὺς σώσουν ἀπὸ τὴ δειλὴ θέση στὴν ὁποία βρισκόντοσαν.

Ἰδοὺ πὼς ἀφηγεῖται ὁ φορογίλξος Κολέν τὴ νύχτα τοῦ κιζλόνοσ τῶν γήσων Γζλενάν, στὰ 1896:
— Στὸ νησί ὅπου ἦταν ὁ φάρος μου, οἱ μόνοι κάτοικοι εἶρασε ἡ ἀγγελάδα μου, ἡ κέρη μου καὶ ἐγώ. Ἡ ἀγγελάδα ἔβρασε στὴ γλῶσσι καὶ ἡ κέρη μου εἰτομῶσε τὴν σῆστα, ὅταν ἀνεφαίνοντες νὰ καθαρῖσω τὸ φανάρι εἶδα πὼς ὁ καιρὸς θὰ γάλαξε σὲ λίγο. Εἶπα τότε στὴν κέρη μου ὅτι θὰ ἦταν καλὸ ν' ἀγερραῖση κ' ἐκείνη μαζί μου. Ποιν ἀνέβη θεόρως φρόνιμο νὰ κλειθῇ τὴν ἀγγελάδα στὸ σταῦλο. Ἐγὼ ὅμως τῆς εἶπα ὅτι καλύτερα θάταν νὰ τὴν ἀφήσομε ἔξω. Δὲν εἶχα ἀδικο γιατί μόλις κλειστήκομε μὲς' στὸ φάρο, ἡ θάλασσα ἔρχισε νὰ φουρσζῶνῃ, νὰ φουρσζῶνῃ ὡς πὸν ἰζάλημε τὰ χαμηλότερα σημεῖα τῆς νήσου. Ἐπειτα σιγά σιγά ἔφτασε ὡς τὸ σπιτάκι μου καὶ τὸ σταῦλο καὶ κατόπιν ἀνέβηκε ὡς τὸ κατὸ μέρος τοῦ φάρου. Ἄν εἶχε κλεισθεῖ τὴ φτωχὴ ἀγγελάδα μὲς' στὸ σταῦλο θὰ εἶχε πιγῆ. Τὴν εἶδαμ ν' ἀνεβαίνῃ στους ψηλότερους βράχους θρηγνώντας με παραπονο. Καὶ εἶπεια τὸ σποτάδι ἀπλοῦθηκε, σποτάδι βάρθῃ σὰ νὰ εἶχε φτάσει ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου. Οὔτε νὰ δοῦμε, οὔτε ν' ἀκούσομε μπορούσαμε. Ὁ φάρος μὲς' στὴ θύελλα πηγαίνουσε ὁρῶτανε σὰν ἀνθρώπος μεθυσμένος. Ἐνατάριμ ἔξαφνα ἔφασε. Ἀμέσως πήγα καὶ τὸ βούλωσα με τὴν πλάτη μου γιὰ νὰ μὴ μοῦ σφίσει τὸ φάρο. Σ' αὐτὴ τὴ θέση ἔμεινα ὡς τὸ πρῶτ. Πάει ἔλεγα, τελείωσαν ὅλα! Ἐδυνχὸς ἔμεινε ἐσπῆθῆκαμ.

Ο ΝΑΥΑΓΙΣΜΕΝΟΣ
Εἰκὼν τοῦ Μορλέν

Ο ΝΑΥΑΓΙΣΜΟΣ ΣΤΑΙ
Εἰκὼν τοῦ Ἀκέτ.